

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 6/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CbZm 25/2017 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 577/2020 z 9. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním a postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CbZm 25/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 577/2020 z 9. novembra 2021 (ďalej len „skorší nález“). Sťažovateľ tiež navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 910 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného pred okresným súdom, a to na strane žalovaného vo 4. rade. Žaloba bola 6. augusta 2013 podaná okresnému súdu, ktorý vydal 22. januára 2014 zmenkový platobný rozkaz, ktorým žalovaným

a sťažovateľovi uložil povinnosť spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi požadovanú zmenkovú sumu spolu s príslušenstvom. Proti zmenkovému platobnému rozkazu podal sťažovateľ 17. februára 2014 námietky.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že skorším nálezom ústavného súdu bolo vyslovené porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zároveň okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, rovnako okresný súd zaviazal sťažovateľovi zaplatiť primerané finančné zadostučinenie v sume 1 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

4. Sťažovateľ tiež poukázal na to, že od právoplatnosti skoršieho nálezu (22. novembra 2021, pozn.) je okresný súd nečinný (v zmysle nevydania ani len neprávoplatného rozhodnutia vo veci samej) už 1 rok a 1 mesiac (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po viac ako 9 rokoch a 4 mesiacoch od podania žaloby. Dňa 14. februára 2022 sa uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa sťažovateľ z dôvodu práceneschopnosti nemohol zúčastniť. Uznesením okresného súdu z 24. júna 2022 bolo nariadené znalecké dokazovanie v odbore písomoznalectva. K prevzatiu súdneho spisu znalkyňou však podľa tvrdenia sťažovateľa nedošlo, pretože okresný súd musel opätovne vyzývať žalobcu na doručenie podkladov na vypracovanie znaleckého posudku.

5. Postup okresného súdu nesmeruje k vydaniu právoplatného rozhodnutia, a teda ani k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. K opakovaným prieťahom v napadnutom konaní nepomohol ani skorší nálež ústavného súdu. Predmet napadnutého konania hodnotí ako taký, ktorý sa nevyznačuje skutkovou či právnou zložitou, a dôvodí, že nijako sám k spomaleniu postupu v ňom neprispel. Vo vzťahu k významu sporu pre jeho osobu sťažovateľ uvádza, že konečné vyriešenie sporu je pre neho mimoriadne významné, pretože zmenkový platobný rozkaz znie na sumu 16 586,18 eur, čo nie je pre sťažovateľa zanedbateľná suma.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a hoci sťažovateľ argumentuje celkovou dĺžkou súdneho sporu, formuláciou petitu vymedzil prieskum ústavného súdu na obdobie po právoplatnosti skoršieho nálezu, teda v období od 22. novembra 2021 dosiaľ.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 120/2018, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

9. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta ústavný súd ústavné sťažnosti ako zjavne neopodstatnené vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím či postupom a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020, I. ÚS 85/2021).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom

konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci skorší nález v tej istej veci sťažovateľa.

12. Predmetom konania v posudzovanej veci je zaplatenie zmenkovej pohľadávky. Ústavný súd už v skoršom náleze konštatoval, že ide o vec, ktorá vykazuje určité znaky zložitosti v súvislosti s prítomnosťou cudzieho prvku u žalovaného v 3. rade, ktorému bolo potrebné v napadnutom konaní doručovať písomnosti do zahraničia s vopred zabezpečeným prekladom. Napadnuté konanie je tiež procesne komplikované z dôvodu iných nerozhodnutých súdnych konaní vo veci sťažovateľa, ktoré na seba skutkovo a právne nadväzujú, a rozsiahlejšieho znaleckého dokazovania. Je nepochybné, že znalecké dokazovanie na posúdenie podstatných skutočností robí vec skutkovo a právne zložitejšou (podobne IV. ÚS 28/05, III. ÚS 54/2022). Ústavný súd podotýka, že predmet sporu (peňažné plnenie z obchodného styku) nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nepochybné, že výsledok sporu je pre sťažovateľa, ktorý v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalovaný, významný. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k predĺženiu predmetného konania významnejšou mierou.

13. Z opisu skutkového stavu uvedeného sťažovateľom v jeho ústavnej sťažnosti, ktorý si ústavný súd overil dopytom na okresnom súde, vyplýva, že v posudzovanej veci v období po vydaní skoršieho nálezu nariadil okresný súd pojednávanie na 14. február 2022. Na tomto pojednávaní právny zástupca sťažovateľa (sťažovateľ sa ho z dôvodu práceneschopnosti nezúčastnil, pozn.) zotrval na námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu a poprel pravosť podpisu sťažovateľa na dodatku č. 1 k zmluve o použití bianko zmenky. Na základe tejto skutočnosti okresný súd uznesením z 21. februára 2022 sťažovateľovi uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Sťažovateľ túto povinnosť splnil 25. marca 2022. Okresný súd následne uznesením z 24. júna 2022 nariadil vo veci znalecké dokazovanie v odbore písomoznalectva a ustanovil súdnu znalkyňu. Tej zároveň uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok na základe predložených listinných podkladov v lehote 5 mesiacov odo dňa prevzatia súdnych spisov. V záujme hospodárnosti konania, pretože sťažovateľ vzniesol totožnú námietku pravosti svojho podpisu aj v iných dvoch konaniach vedených okresným súdom (sp. zn. 2 CbZm 25/2017 a 2 CbZm 60/2017, pozn.), rozhodol okresný súd o vykonaní znaleckého dokazovania jedným znaleckým posudkom pre všetky tri konania. S týmto postupom okresného súdu strany sporu súhlasili. V čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je napadnuté konanie v štádiu dokazovania, pričom znalecký posudok nebol okresnému súdu predložený.

14. Vychádzajúc z uvedeného, s prihliadnutím na námietky sťažovateľa o porušení ním označených práv ústavný súd konštatuje, že okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania v období po právoplatnosti skoršieho nálezu postupoval v zásade plynulo a bez výrazných období dlhodobej nečinnosti. Ústavný súd zároveň nespochybňuje, že okresný súd mohol v priebehu napadnutého konania postupovať aj efektívnejšie, keďže mal zabezpečiť včasné predloženie súdnych spisov súdnej znalkyni a v prípade nevypracovania znaleckého posudku v určenej lehote vyzvať na splnenie tejto povinnosti. Hoci napadnuté konanie nie je ešte právoplatne skončené, ústavný súd v ňom nezistil ďalšie neodôvodnené prietahy. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na vlastnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Ústavný súd tiež akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, IV. ÚS 513/2020).

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom po právoplatnosti skoršieho nálezu vzhľadom na už uvedené okolnosti nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľa, preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že pri posudzovaní veci neprihliadol na celkovú dobu konania (vrátane obdobia pred skorším nálezom). Pre okresný súd však stále platí príkaz ústavného súdu stanovený skorším nálezom, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Tiež pripomína, že v iných veciach iných sťažovateľov zastúpených totožným právnym zástupcom už uviedol, že zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy. Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze (III. ÚS 54/2022, II. ÚS 191/2022).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu